

Vraag nr. 2
van 1 oktober 2004
van de heer LUK VAN NIEUWENHUYSEN

GOK-decreet – Uitwijking Brusselse leerlingen naar Rand

Sedert het in werking treden van het GOK-decreet (gelijke onderwijskansen) is er sprake van een uitwijking van Nederlandstalige kinderen die gedomicilieerd zijn in het Brusselse Hoofdstedelijke gewest naar scholen voornamelijk in de Vlaamse Rand rond Brussel.

Beschikt de minister over cijfers met betrekking tot de schooljaren 2002-2003, 2003-2004 en het zopas opgestarte schooljaar die in die richting wijzen?

Antwoord

1. De gegevens waarover de databanken van het departement Onderwijs en van de Vlaamse

	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04
Gewoon kleuteronderwijs	95,8%	96,1%	96,2%	95,9%	95,7%	96,5%	96,0%	95,5%
Gewoon lager onderwijs	95,0%	95,5%	95,4%	94,7%	94,6%	94,8%	94,4%	94,7%
Gewoon secundair onderwijs (*)	83,9%	84,1%	83,6%	84,1%	84,6%	83,7%	83,5%	83,4%

(*) Deze "uitstroom" gaat voor ongeveer 10% naar de Vlaamse Rand, voor de overige ongeveer 6 % naar andere scholen in Vlaanderen.

(bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap - departement Onderwijs)

Gegevens over dit schooljaar zijn nog niet bekend, aangezien het departement Onderwijs in de maand september geen spoedtellings meer doorvoert. Ook op de webstek van de Vlaamse Gemeenschapscommissie zijn voor dit schooljaar nog geen gegevens te vinden. Gegevens over het schooljaar 2004/05 zullen wat het departement Onderwijs betreft, beschikbaar zijn eenmaal de cijfers van 1 februari 2005 geve-

Natuurlijk zijn er verschuivingen in leerlingenpopulaties tussen onderwijsinstellingen, naargelang deze zich anders profileren binnen het

Gemeenschapscommissie beschikken, laten niet toe om voor individuele leerlingen koppelingen te maken tussen thuistaal, woonplaats van de leerling en (lokalisatie van) de school van inschrijving.

Toch hebben mijn diensten op basis van de adresgegevens van de leerlingen en de lokalisatie van de school waarin ze ingeschreven zijn, volgende globale gegevens verzameld met betrekking tot leerlingen gedomicilieerd in het Brusselse Hoofdstedelijke gewest en die onderwijs georganiseerd, dan wel gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap volgen.

Tabel 1

Percentage leerlingen gedomicilieerd in het Brusselse Hoofdstedelijke gewest die les volgen in een door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde, dan wel gesubsidieerde school gelegen in het Brusselse Hoofdstedelijke gewest.

onderwijslandschap. Dit gebeurt ook tussen Nederlandstalige scholen gelegen in het Brusselse Hoofdstedelijke gewest en Nederlandstalige scholen gelegen in de Vlaamse Rand.

De globale verhoudingen echter zijn over de jaren heen vrij constant.

Daarom laat niets toe de onderstelling naar voren geschoven door de Vlaamse volksvertegenwoordiger te bevestigen.

De sterk suggestief verwoorde mogelijke band met de invoering van het "decreet gelijke onderwijskansen I" is dan ook onbestaande.

2. Een andere invalshoek om de gestelde problematiek te benaderen, is na te gaan welk percentage leerlingen die in het Brusselse Hoofdstedelijke gewest Nederlandstalig onderwijs volgen, afkomstig is uit dat gewest.

Tabel 2

Percentage leerlingen ingeschreven in door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde, dan wel gesubsidieerde onderwijsinstellingen gelegen in het Brusselse Hoofdstedelijke gewest, gedomicilieerd in dat gewest.

	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04
Gewoon kleuteronderwijs	95,8%	96,1%	96,2%	95,9%	95,7%	96,5%	96,0%	95,5%
Gewoon lager onderwijs	95,0%	95,5%	95,4%	94,7%	94,6%	94,8%	94,4%	94,7%
Gewoon secundair onderwijs (*)	83,9%	84,1%	83,6%	84,1%	84,6%	83,7%	83,5%	83,4%

(*) Deze "uitstroom" gaat voor ongeveer 10% naar de Vlaamse Rand, voor de overige ongeveer 6 % naar andere scholen in Vlaanderen.

(bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap - departement Onderwijs)

Deze gegevens geven aan dat het Nederlandstalig onderwijs in het Brusselse Hoofdstedelijke gewest "verbrusselt", dit wil zeggen dat deze scholen procentueel meer bezocht worden door leerlingen gedomicilieerd in het Brusselse Hoofdstedelijke gewest. De desbetreffende cijferreeksen evolueren over de jaren heen globaal in dezelfde richting.

Wat het kleuteronderwijs betreft, heeft een en ander uiteraard te maken met de spectaculaire groei van het Nederlandstalig kleuteronderwijs in de referteperiode (+ 136 %). Dit stelt mede gelet op de verschuivingen in de culturele achtergrond en de gebruikelijke gezinstaal van de leerlingen ons Nederlandstalig onderwijs in Brussel voor enorme uitdagingen.

Een zelfde tendens zien we – zij het in mindere mate – in het lager onderwijs, waar over de refer-teperiode een globale leerlingentoe name van 39,5 % te noteren valt.

Wat het secundair onderwijs betreft, heeft de Vlaamse Gemeenschapscommissie slechts systematisch gegevens bijgehouden sinds 1991/92.

Het globale leerlingenaantal in het secundair onderwijs daalde ten aanzien van 1991/92 met 13 % naar 1999/00 toe. De laatste jaren is er een toename van leerlingen, zodat het verlies ten aanzien van het refertejaar 1991/92 in 2000/01 12,4 %, in 2001/02 12,1 %, in 2002/03 10,4 % en in 2003/04 slechts 9,2 % bedroeg.

Het in 2003/04 licht dalende percentage van leerlingen gedomicilieerd in het Brusselse Hoofdstedelijke gewest, gecombineerd met het stijgende leerlingenaantal, zou erop kunnen wijzen dat meer leerlingen uit de Vlaamse Rand secundair onderwijs volgen in het Brusselse Hoofdstedelijke gewest. Al kan dit gegeven vastgesteld in het schooljaar 2003/04 ook éénmalig zijn.

Alleszins laten ook deze cijferreeksen niet toe enige relatie met de invoering van het GOK I-decreet te leggen.

De bestaande tendensen in het kleuter- en lager onderwijs zijn al lang aanwezig. Voor het secundair onderwijs is er precies de laatste jaren een kentering in gunstige zin op te merken.

3. Zoals ik in mijn beleidsnota betreffende de Vlaamse Rand heb aangemerkt, is er een andere migratie vanuit het Brusselse Hoofdstedelijke gewest naar de Vlaamse Rand dan deze waar de Vlaamse volksvertegenwoordiger op doelt.

Uit een analyse van de administratie Planning en Statistiek van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap blijkt – zoals ik in mijn beleidsnota betreffende de Vlaamse Rand heb aangehaald – dat het migratiesaldo (aantal inwijkingen - aantal uitwijkingen 2003) groter is in de Randgemeenten dan het gemiddelde in het Vlaamse gewest. Deze inwijking komt hoofdzakelijk uit het Brusselse Hoofdstedelijke gewest, dat dan ook een negatief intern (= vanuit andere gewesten in België) migratiesaldo heeft.

De nieuwe groep inwijkelingen vanuit het Brusselse Hoofdstedelijke gewest naar de Vlaamse Rand is anders qua sociologische samenstelling dan de eerste, meer klassieke migratiegolf van Franstaligen die zich in de Rand kwamen vestigen. Deze "nieuwe" groep staat economisch niet zo sterk, wat blijkt uit de toename van het aantal leeflooncliënten. Onder deze "nieuwe" inwijkelingen is er een groeiende groep van allochtone afkomst.

Vanuit het oogpunt van goed Vlaams bestuur in de Vlaamse Rand, lijkt me deze migratie vanuit het Brusselse Hoofdstedelijke gewest beleidsmatig zeer belangrijk. Ook voor het te voeren onderwijsbeleid.

Als we weten dat naar verhouding de netto-inwijking vanuit Brussel naar de Vlaamse Rand het sterkst is in de leeftijdscategorie van de jonge gezinnen (30 tot 39 jaar, met kinderen in de leeftijd van 0 tot 9 jaar), is het duidelijk dat er een toenemende druk komt op het onderwijs georganiseerd of gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap in de Vlaamse Rand.

Wat het Brusselse Hoofdstedelijke gewest betreft, wordt het negatief intern migratiesaldo opgevangen door een positief extern (uit het

buitenland afkomstig) migratiesaldo dat meer dan voldoende compenseert voor de uitwijking naar de Vlaamse Rand en daardoor finaal bijdraagt tot de relatief sterke aangroei door migratie van de bevolking van het Brusselse Hoofdstedelijke gewest.

Ook betreffende deze migratiestromen is er geen enkele relatie te leggen met de invoering van het GOK I-decreet en zeker niet in de richting zoals gesuggereerd door de Vlaamse volksvertegenwoordiger.

Veeleer dan verbanden te zoeken die er niet zijn, dienen we oog te hebben voor de gecompliceerde maatschappelijke ontwikkelingen, die het door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde, dan wel gesubsidieerde onderwijs zowel in het Brusselse Hoofdstedelijke gewest als in de Vlaamse Rand voor enorme uitdagingen plaatsen.

Het GOK I-decreet is hierbij één van de instrumenten die de Vlaamse Gemeenschap op het gebied van zorg en begeleiding zeker ten aanzien van kwetsbare leerlingen kan inzetten zowel in Brussel, als in de Vlaamse Rand.